

ТАБЕНСЬКА

Оксана Ігорівна

oksana.tabenska.68@gmail.com

УДК 005.591.6:338.488.2:690.4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

INNOVATIVE TRENDS OF DEVELOPMENT RESTAURANT BUSINESS

к.е.н., старший викладач,
Вінницький національний
аграрний університет

У статті досліджено сучасні глобальні проблеми людства, значний попит на природні ресурси, нові умови утилізації відходів, інноваційні тенденції розвитку ресторанного бізнесу, діяльність екоресторанів. Проаналізовано екологічне управління, тобто постійний вплив державних органів, економічних суб'єктів, громадськості на особистість, колектив, технологічний процес, підприємство, територіальні органи, державу, який спрямований на дотримання вимог природоохоронного законодавства. Проведено дослідження діяльності мережі еко-ресторанів "Батьківська хата".

* * *

В статье исследованы современные глобальные проблемы человечества, значительный спрос на природные ресурсы, новые условия утилизации отходов, инновационные тенденции развития ресторанного бизнеса, успешная деятельность екоресторанов. Проанализировано экологическое управление, постоянное воздействие государственных органов, экономических субъектов, общественности на личность, коллектив, технологический процесс, предприятие, территориальные органы, государство, направленный на соблюдение необходимых требований природоохранного законодательства.

* * *

Introduction. In the article the modern global problems of humanity, the considerable demand for natural resources, new trends of waste utilization, innovative tendencies of restaurant business development, ecorestaurants' activity are investigated. It is the innovative way of economic development that provides updating of technologies, goods and services, efficient use of intellectual potential. The article analyzes the strategies of active influence on the external environment (horizontal integration, vertical integration, concentric and conglomerate diversification), realized through various forms of associations, connections and transactions.

The **purpose** is the study of modern global problems of mankind, a significant demand for natural resources, trends in waste management, the formation of regional agricultural policy, the effective development of rural areas, the concept of ecosystems, the benefits of creating an innovative cluster model for the development of regions on the basis of synergy effect.

Results. The ecological management, that is, the constant influence of state bodies, economic actors, the public on the person, technological process, enterprise, territorial bodies, the state, directed mainly on compliance with the requirements of environmental legislation. The research of the network of eco-restaurants "Father's House" was conducted and it is determined that due to the use of vertical integration mechanisms there is a possibility of reducing transaction costs.

Conclusion. Consequently, the study of innovative trends in the development of restaurant business is very relevant at the present stage. It is necessary to pay attention to the use of natural materials in the design of institutions, the cultivation of local organic products, environmentally safe waste disposal, environmental problems that are not specific to the country, but the future of mankind as a whole. The application of innovative trends in restaurant business. The research of the network of eco-restaurants "Father's House". The essence of the environmental labeling of the logical.

Ключові слова: конкурентоспроможність, глобальні проблеми людства, природні ресурси, утилізація відходів, зелений бізнес, екосистема житла, екоресторани

Ключевые слова: конкурентоспособность, глобальные проблемы человечества, природные ресурсы, утилизация отходов, зеленый бизнес, экосистема жилья, екоресторани

Keywords: competitiveness, global humanity problems, natural resources, waste management, green business, housing ecosystem, ecorestaurant

ВСТУП

Поглиблення міжнародного поділу праці й супроводжуючі його процеси інтернаціоналізації бізнесу сьогодні є головною тенденцією економічного розвитку. Важливим джерелом зростання економічного потенціалу стають не матеріальні та природні ресурси, а інноваційні й інтелектуальні засоби розвитку, засновані на використанні нових ідей та інтелектуальних ресурсів суспільства.

Основні акценти в провідних країнах світу сьогодні переміщуються на прискорення інноваційного розвитку, перехід до економіки, що базується на знаннях. Саме інноваційний шлях розвитку економіки забезпечує оновлення технологій, товарів і послуг, ефективно використання інтелектуального потенціалу та стиму-

лювання його підвищення.

Розвиток інтелектуального потенціалу обумовлює прогрес людства, а сукупність національних можливостей країн світу в інтелектуальній сфері, функціонування якої визначається специфікою її продукції, умовами виробництва, обміну і споживання, сприяє міжнародній торгівлі об'єктами інтелектуальної власності та забезпечує стрімкі темпи світового ринку технологій [1, С. 105-111].

Інноваційний розвиток є необхідною умовою успіху сучасного промислового підприємства. Інструментарієм інноваційного розвитку підприємств є засоби, форми та методи діяльності, що спрямовані на стратегічне оновлення, створення та активізацію науково-технічного потенціалу, впровадження та використання результатів наукових досліджень та розробок, випуск

на ринок нових конкурентоздатних товарів та послуг.

Враховуючи той факт, що інновації підприємства виступають як зміни технологічні, організаційно-структурні, у продукції та персоналі, необхідним є визначення управлінського підходу та методичного забезпечення, що дозволять успішно реалізовувати зазначені типи змін.

Таким чином, спрямованість підприємства на інноваційний тип розвитку вимагає постійних змін усіх його елементів (стратегії, структури, процесів, продуктів, персоналу). Тіснішим стає взаємозв'язок між стратегічною та інноваційною діяльністю в умовах загострення конкурентної боротьби, переходу від масового до позамовного виробництва, підвищення ролі автоматизації управління, скорочення тривалості процесів розробки та впровадження нових продуктів, розширення механізмів кооперації та корпоратизації [2, С. 40-45].

Тенденції розвитку та механізми регулювання міжнародної торгівлі послугами в умовах глобалізації аналізує вчений-економіст І.І. Ляшко, І.Б. Чичкало-Кондрацька досліджує міжнародний досвід стимулювання розвитку інтелектуального потенціалу та захисту інтелектуальної власності, І. Отенко аналізує формування бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства, а також глобальні проблеми сучасності: причини виникнення та шляхи їх розв'язання розглядаються в дослідженнях С.М. Внучко, напрями розвитку еколого-орієнтованого агровиробництва у країнах Європейського Союзу проаналізовані в роботах О.В. Бігдан, міжнародне співробітництво у галузі екологічного права, екологічної політики та екологічної економіки досліджує І.А.Дубович.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні сучасних глобальних проблем людства, значного попиту на природні ресурси, нових тенденцій утилізації відходів, формування регіональної аграрної політики, ефективного розвитку сільських територій, поняття екосистеми, переваг створення інноваційної кластерної моделі для розвитку регіонів на основі синергетичного ефекту.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сьогодні глобалізація сприяє прискореному розвитку продуктивних сил, науково-технічному прогресу, зростанню інтенсивності у взаємовідносинах між економіками країн. Світова економіка стає єдиним ринком і виробничою зоною з національними та регіональними секторами, а не простою сукупністю національних економік, що розгортають взаємне економічне співробітництво. Ринок послуг значною мірою є динамізатором світового виробництва, науково-технічного прогресу та всієї системи міжнародних відносин, які формуються під впливом сучасних інформаційно-технологічних та глобалізаційних тенденцій [3, С. 47-54].

Впровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки, поява нових технологій призвели до глибоких якісних змін у житті суспільства. Серед шляхів вирішення цих проблем доцільним є розробка

усіма країнами світу сукупності конкретних заходів дотримання екологічних стандартів. Йдеться про стандарти чистоти повітря, водних басейнів, раціонального споживання енергії, підвищення ефективності енергетичних систем; необхідне також вивчення запасів усіх ресурсів у країнах світу з використанням найновітніших досягнень НТР; розширення у країнах, що розвиваються, власного сировинно-переробного виробництва; припинення вирубування лісів, особливо тропічних, забезпечення раціонального лісокористування; формування екологічного світогляду, що створило би можливість для розгляду всіх економічних, політичних, соціальних, ідеологічних, національних, регіональних, кадрових питань як у межах окремих країн світу, так і на міжнародному рівні з позицій розв'язання екологічних проблем людства, надання проблемам екологічного характеру, пріоритету над іншими [4, С. 18-22].

Із позицій лідерів світового економічного та технологічного розвитку головними труднощами глобального масштабу, які найгостріше відчуває сама світова спільнота, є екологічні, ресурсно-економічні та демографічні проблеми. Саме ці три аспекти й домінують, як правило, у дослідженнях глобалістів заходу.

Найвідомішими зараз у всьому різноманітті глобальних проблем є екологічні труднощі та випробування людства. Власне кажучи, формування глобалістики як особливого напрямку наукових досліджень, а з іншого боку, – громадської думки, значною мірою було пов'язане саме з усвідомленням сучасної екологічної кризи [5, С. 23-30].

Актуальною проблемою сьогодення є екологізація господарської діяльності, тобто зменшення антропогенного навантаження на довкілля та виробництво екологічно-безпечної продукції. Досягнення такого ефекту можливе за рахунок трансформацій економічної системи на природничих засадах. У даному зв'язку виникає необхідність створення механізму узгодження економічних інтересів та потреб суспільства із можливостями природи.

Стрімкий ріст населення в останні десятиліття зумовив зростання попиту на продукти харчування, що у свою чергу через інтенсифікацію сільськогосподарського виробництва призводить до збільшення негативного впливу на навколишнє середовище. Враховуючи зазначені фактори, побудова і практична реалізація належної до сформованих умов державної політики екологізації агровиробництва є одним із пріоритетних завдань сьогодення.

Європейське сільське господарство спрямоване на досягнення не лише економічної, а й екологічної конкурентоспроможності. Додатковим свідченням даного явища є те, що програма реформ розвитку сільських територій передбачає додаткове фінансування проектів, пов'язаних зі зміною клімату, підвищенням якості води, повітря, ґрунтів, біорізноманіття, використання поновлюваних джерел енергії та інновацій [6, С. 23-27].

Незалежно від тих чи інших непорозумінь у міжнародних відносинах, що склалися історично, необхідно знаходити цивілізовані шляхи вирішення багатьох міждержавних проблем, особливо екологічних.

Аналізуючи міжнародне співробітництво України в галузі екології (міжнародні зобов'язання щодо охорони довкілля; транскордонне забруднення; необхід-

ність міжнародного обміну досвідом, технологіями тощо), можна зробити висновок, що розв'язання сучасних екологічних проблем в Україні можливе тільки в умовах широкого й активного співробітництва зі всіма державами світу (особливо з державами-сусідами) у сфері екологічного права, екологічної політики та екологічної економіки.

Екологічне управління – процес постійного впливу суб'єктів управління (державні органи, економічні суб'єкти, громадськість) на об'єкти управління (особистість, колектив, технологічний процес, підприємство, територіальні органи, держава), спрямований, головним чином, на дотримання вимог природоохоронного законодавства, розробку та реалізацію екологічних цілей, проектів та програм для досягнення оптимальних соціо-екологічних результатів при мінімізації економічних витрат [7, С. 316-320].

В нашому суспільстві великим попитом користуються місця громадського харчування. Ресторанний бізнес зараз є одним із найвигідніших з комерційної точки зору. При створенні ресторанного комплексу

основним завданням є правильно обрана тематика, стиль та напрямок ресторану з урахуванням усіх вже прийнятих норм та правил для відкриття та повноцінного функціонування місць громадського харчування.

Дизайн, створений не людиною, а самою природою – так можна описати екостиль у інтер'єрі. Відверто натуральні матеріали, тепла комфортна палітра квітів землі, піску і кори, прості затишні дерев'яні меблі з виразною грою ліній на спилях дошки, грубуватолльняний текстиль, що милується нерівністю нитки, витканой в рогожі – ось з чого складається вишукана простота інтер'єру екологічного стилю. Люди, що проводять час в таких місцях стають добрими і спокійнішими – вони починають помічати красу найпростіших речей, тому що вони близькі людині за своєю природою, неагресивні і романтичні [8, С. 25-28].

Основою життєдіяльності будь-якого суспільства є безпечне природне навколишнє середовище, що залишається не лише запорукою добробуту та якості життя, але й гарантією подальшого розвитку людської цивілізації.

Рис. 1. Проектна модель взаємовідносин вертикально-інтегрованої структури мережі екоресторанів “Батьківська хата” [розроблено автором]

Поступове усвідомлення людством нових загроз (високий ступінь зосередженості шкідливих виробництв; високий рівень ресурсо- та енергоспоживання; відсутність сучасних екологічних технологій; повільна, але неминуха деградація генофонду населення примушують суспільство шукати нові підходи до соціально-економічного розвитку та природокористування. Одним із таких підходів є впровадження екологічного

та органічного маркування. Саме маркування є джерелом інформації про чистоту, безпечність і якість пропонованої на ринку продукції; ефективним інформаційним механізмом, який є свого роду знаком якості пропонованої на ринку продукції.

Екологічне маркування – це логічне завершення процедури сертифікації (екологічної сертифікації) продукції, оскільки ідентифікована в такий спосіб про-

дукція та весь її життєвий цикл (включно економічний аспект) легітимно працює на користь держави; стимулює збут екологічної продукції; сприяє вивченню та формуванню попиту на екологічно безпечну продукцію, технології чи послуги; засвідчує відповідальність організації за виконання екологічних, економічних, соціальних зобов'язань на всіх рівнях [9, С. 192-201].

Мережа еко-ресторанів "Батьківська хата" в номінації "Еко" визнана Асоціацією кулінарів України "Кращим рестораном української кухні 2015 року". У ресторанах мережі дотримуються популярного в сучасній світовій кулінарії напрямку *simple cuisine* – проста натуральна їжа з екологічно чистих продуктів. Розглянемо елементи проектної моделі взаємовідносин вертикально-інтегрованої структури мережі еко-ресторанів "Батьківська хата" (рис. 1.).

Власний замкнутий цикл виробництва продуктів здорового харчування, від лану до столу, це трудомісткий і складний процес. Основна мета – ефективна логістика, вирощення, виготовлення та забезпечення ресторанів еко-продуктами. Створена власна торгова марка фермерських еко-продуктів "ПоплавОК". Вся продукція мережі пройшла сертифікацію і відповідає європейським вимогам, показникам якості та екологічності. Підписані угоди про експорт до країн ЄС. Керівництво мережі еко-ресторанів уклало угоди про надання франчайзингу, за якими "Батьківська хата" буде широко представлена в європейських країнах [10, С. 1].

ВИСНОВКИ

Отже, дослідження інноваційних тенденцій розвитку ресторанного господарства досить актуальне на сучасному етапі. Необхідно звернути увагу на використання природних матеріалів в оформленні закладів, вирощування локальної органічної продукції, безпечно для довкілля утилізацію відходів, екологічні проблеми, які стосуються не окремої країни, а майбутнього людства в цілому. Застосування інноваційних тенденцій розвитку закладів ресторанного бізнесу створює сприятливі умови для ефективного розвитку туристичної сфери загалом. Відпочинок туристів передбачає харчування та проживання в належних умовах, сприяє відновленню духовних та фізичних сил подорожуючих.

Список використаних джерел

1. Чичкало-Кондрацька І.Б., Теницька Н.Б. Міжнародний досвід стимулювання розвитку інтелектуального потенціалу та захисту інтелектуальної власності // *Економіка і регіон*. 2014. № 3 (45). С. 105–111.
2. Отенко І. Формування бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства // *Зб. наук. пр. ЧДТУ. Економіка і регіон*. 2014. Вип. 37. Ч. 3. С. 40-45.
3. Ляшко І.І., Єременко О.М. Тенденції розвитку та механізми регулювання міжнародної торгівлі послугами в умовах глобалізації // *Вісн. Донец. держ. ун-ту «Менеджер»*. Серія: Економічні науки. 2016. № 4 (73). С. 47-54.
4. Внучко С.М. Глобальні проблеми сучасності: причини виникнення та шляхи їх розв'язання // *Наукові пр. Чорномор. держ. ун-ту ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Політологія. 2014. Т. 228, вип. 216. С. 18-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_228_216_5

5. Семенюк Е.П. Людина у фокусі глобальних проблем сучасності // *Соціогуманітарні проблеми людини*. Серія: Філософсько-світоглядні засади буття людини. 2008. № 3. С. 23-30.

6. Бігдан О.В. Напрями розвитку екологоорієнтованого агровиробництва у країнах Європейського Союзу // *Агро-світ*. 2013. № 4. С. 23–27.

7. Дубович І.А. Міжнародне співробітництво у галузі екологічного права, екологічної політики та екологічної економіки // *Зб. наук.-техн. пр. Нац. лісотехн. ун-ту України*. Серія: Технологія та устаткування деревообробні підприємства. 2006. Вип. 16.1. С. 316-320.

8. Мироненко В.П., Дудка С.-Р.О. Екологічність у формуванні предметно-просторового середовища ресторанних комплексів // *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архитектура*. 2011. № 8. С. 25–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2011_8_9

9. Царук І.М., Шпильова Ю.Б. Українські реалії маркування екологічно чистих товарів. 2016. № 4. С. 192-201. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2016_4_23

10. Еко-ресторан «Батьківська хата» – лідер топ-рейтингу краєвих ресторанів України. URL: <http://vchasno.com/event/9578/>

References

1. Chychkalo-Kondratska I.B., Tenytska N.B. International experience of stimulating the development of intellectual potential and the defence of intellectual property // *Economy and the region*. 2014. № 3 (45). pp. 105-111. (in Ukrainian).
2. Otchenko I. Formating a business model of the innovative development of an enterprise // *Collection of scientific works. CHDTU. Economy and the region*. 2014. Issue 37. Part 3. pp. 40-45. (in Ukrainian).
3. Lyashko I.I., Yeremenko O.M. Trends of development and mechanisms for regulating the international trade services in the conditions of globalization // *Herald of Donetsk state university "Manager"*. Series: Economic sciences. 2016. № 4 (73). pp. 47-54. (in Ukrainian).
4. Vnuchko S.M. Global problems of the present: causes of occurrence and ways of their resolution // *Scientific papers Chornomor. derzh. un-t im. Petra Mohyly kompleksu "Kyievo-Mohylianska academia"*. Series: Politology. 2014. Vol. 228, Issue 216. pp. 18-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_228_216_5 (in Ukrainian).
5. Semenyuk E.P. A person in the focus of global problems of the present // *Socio-humanitarian problems*. Series: Philosophical and ideological foundations of human existence 2008. № 3. pp. 23-30. (in Ukrainian).
6. Bihdan O.V. Directions of development of the ecologically oriented agricultural production in the countries of the European Union // *Agrocvit*. 2013. № 4. pp. 23–27. (in Ukrainian).
7. Dubovych I.A. International cooperation in the field of ecological law, ecological policy and ecological economy // *Collection of scientific works. Nats. lisotekh. un-t Ukrainy*. Series: Technology and equipment of woodworking enterprises 2006. Issue 16.1. pp. 316-320. (in Ukrainian).
8. Myronenko V.P., Dudka S.-R.O. Environmental friendliness in the formation of a subject-space environment of hotel and restaurant complexes // *Herald of Kharkiv state design and art academy. Art studies. Architecture*. 2011. № 8. pp. 25-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2011_8_9 (in Ukrainian).
9. Tsaruk I.M., Shpyliova Yu.B. Ukrainian realities of marking ecologically friendly goods. 2016. № 4. pp. 192-201. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2016_4_23 (in Ukrainian).
10. Eco-restaurant "Batkivska khata" – top-ranking leader of the best restaurants of Ukraine. URL: <http://vchasno.com/event/9578/> (in Ukrainian).